ਕੇਸ ਵੇਰਵੇ

ਹੇਮਾਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਵੀ. ਹੋਮਬੇਗੌਡਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
(2023 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5780-5781)
ਸਤੰਬਰ 11, 2023
[ਬੀ.ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ ਅਤੇ ਉਜਜਲ ਭੂਇਆਂ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਮੁੱਖ ਨੋਟਸ

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦਾ: ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਰੈਗੁਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 – ਧਾਰਾ.100 – ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ – ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਫਰੇਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਅਨੁਚਿਤਤਾ –

ਫੈਸਲਾ: ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰੈਗੁਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਜੇਕਰ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ(s) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ – ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਢਾਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ – ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰੈਗੁਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੈਗੁਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਕਿਹਾ ਗਲਤੀ ਉਸ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵਧਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ(s) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ ਸੀ –

ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੁਸਤਾਂਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੋਈ ਸੁਸਤਾਂਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਵੀ, ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੰਬਰ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ - ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਮਾਮਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਭੇਜੇ ਗਏ।

ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 – ਧਾਰਾ.100 – ਨਿਯਮਿਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ – ਕਾਨੂੰਨ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ – ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਾਮਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੜ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ – ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ

ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੜ ਭੇਜਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲਾ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਅਦਾਲਤੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ – ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਹਿਤਾ, 1908।

ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਗਵਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਗਾਓਂਕਰ ਬਨਾਮ ਨਰੇਂਧਰਾ @ ਨਾਗੇਸ਼ ਭੈਰਮਾ ਹੋਲਕਰ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ, ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 07.08.2023 ਵਿੱਚ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 4953 ਦੇ 2023; ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (2000) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 708; [2000] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 603; ਸੀ. ਸੁਲੈਮਾਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਟ੍ਰਾਵੰਕੋਰ, ਅਦਵਾਯਵੇ (2006) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 392; [2006] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 152; ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਐਨ. ਗੋਇਲ (2008) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 92[5; ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਐਸ.ਈ.ਬੀ (2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 216; [2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 658; ਉਰਮੇਹਕ ਬਨਾਮ ਬਿਸਮਿੱਲਾਬੀ (2011) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 684; [2011] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 551; ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਸਵਾਮੀ ਮੁੱਟ ਬਨਾਮ ਉਤਰਾਦੀ ਮੁੱਟ (2016) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 253; [2016] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 11 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਮਪਗਡ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵੇਰਵੇ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2023 ਦਾ 5780-5781।

ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ 23.06.2022 ਅਤੇ 13.04.2022 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ RP ਨੰਬਰ 536 ਦੇ 2022 ਅਤੇ RSA ਨੰਬਰ 291 ਦੇ 2022 ਵਿੱਚ।

ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ:

ਮੈਸਰਜ਼ ਨੂਲੀ ਅਤੇ ਨੂਲੀ, ਅਨੰਦ ਸੰਜੇ ਐਮ ਨੂਲੀ, ਅਗਮ ਸ਼ਰਮਾ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਸਵਰੂਪ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਮੈਸਰਜ਼. ਵੀ. ਮੋਹਨਾ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਅਧਿਵਕਤਾ, ਸ਼ਾਂਤਕੁਮਾਰ ਵੀ. ਮਹਾਲੇ, ਹਰੀਸ਼ਾ ਐਸ. ਆਰ., ਰਾਜੇਸ਼ ਮਹਾਲੇ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਨਾਗਰਥਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਹ ਦੋ ਹੋਰ ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਉੱਠੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਥੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਬਣਾਏ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ "CPC") ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਰੈਗੂਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ RSA ਨੰਬਰ 291/2022 ਵਿੱਚ 13.04.2022 ਨੂੰ ਅਤੇ ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 536/2022 ਵਿੱਚ 23.06.2022 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼(s) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਤਾਂ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 552/2003 ਬੈਂਗਲੋਰ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਬੈਂਗਲੋਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ II ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। 07.02.2012 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਹਰੇਕ ਦਾਵੇਦਾਰ (ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਇੱਥੇ) ਨੂੰ ¼ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਬੈਂਗਲੋਰ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ II ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1/2021 ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਮੰਗੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 2945 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਾਫੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। 07.02.2022 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਅਪੀਲ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 291/2022 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। 13.04.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 2945 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਦਿਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਮਾਮਲਾ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿੱਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਾ ਦੌਰਾਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਲੇਖਣ ਸਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ-ਕੋ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਸਾਰੇ ਤਰਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਮਾਮਲਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੰਘਾ ਕੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

13.04.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਾਦੀ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 536/2022 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 23.06.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੇਂਕਟਰਮਣੱਪਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਾ(ਮਾਮਲੇ) ਦੀ ਲੰਬਿਤਾ ਦੌਰਾਨ 12.01.2023 ਨੂੰ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਵੇਂਕਟਰਮਣੱਪਾ ਨੇ ਆਰ.ਏ. ਨੰਬਰ 62/2012 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਪੀਲ(ਅਪੀਲਾਂ) ਨੂੰ 10.08.2018 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ(ਮਾਮਲੇ) ਮ੍ਰਿਤਕ-ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁੱਖ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ; ਪਹਿਲਾਂ, ਰੈਗੂਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ(ਮਾਮਲੇ) ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੇਵਲ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੁਫਾਵਾਸੀ ਦੇ

ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਤੀਜਾ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੈਗੂਲਰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1/2021 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 2945 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼/ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 13.04.2022 ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 23.06.2022 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਲਟ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬੀ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਜੋ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਆਰ.ਏ. ਨੰਬਰ 1/2022 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਮਾਮਲਾ(ਮਾਮਲੇ) ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੀ ਨਾ-ਫਰੇਮਿੰਗ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜਵਾਬੀਆਂ ਦੀ ਨਾ-ਸੁਣਵਾਈ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਅਖੀਰਕਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮ੍ਰਿਤਕ-ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੜ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਣ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਤਿੰਨ ਗੰਭੀਰ ਖਾਮੀਆਂ ਹਨ:

(i) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਰੈਗੂਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਅਧੀਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ;

(ii) ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਨ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦੂਜਾ ਜਵਾਬੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਵਿਏਟਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(iii) ਕਿ 2945 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਗੰਭੀਰ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(iv) ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੈਗੂਲਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੈਗੂਲਰ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲਾ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨੋਖਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਿਰਫ ਇੱਕ “ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ” ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਰੈਗੂਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ

ਉੱਠਣਗੇ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰੈਗੂਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ(s) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰ ਸਮੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਢਾਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰੈਗੂਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿੱਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਰੈਗੂਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ(ਆਂ) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ '3' ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“3. ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 291/2022 ਵਿੱਚ 13.04.2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਕੇਵੀਏਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਾਧਾ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਦੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵਾਂਝਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਰੁਪਏ 50,000/- ਦਾ ਖਰਚਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਸਰਵੋਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ, ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੰਬਰ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ, ਜੋ ਕੇਵੀਏਟ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਗਲਤੀਆਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਦਲੇ 50,000 ਰੁਪਏ (ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੀ) ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ! ਉਪਰੋਕਤ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਲੋਂ ਇੱਥੇ (ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਾਈ(ਆਂ) ਨੂੰ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮਿਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਸਮੇਂ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 4935 ਆਫ 2023 ਵਿੱਚ ਭਾਗਯਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਗਾਂਵਕਰ ਬਨਾਮ ਨਰੇਂਦਰ @ ਨਾਗੇਸ਼

ਭਰਮੂ ਹੋਲਕਰ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਦੀਨਾਂਕ 07.08.2023 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਦੋਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

a) ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, (2000) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 708, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਏ. ਸੁਲੈਮਾਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਟ੍ਰਾਵੰਕੋਰ, ਅਲਵਾਏ (2006) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 392 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

"7. ਇਹ ਮੁੜ ਦੋਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ੁੱਧ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।"

b) ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਐਨ. ਗੋਇਲ (2008) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 9215:

"15. ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਕਸਰ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ:

(a) ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ।

(b) ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ।

(c) ਦੂਜੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਿਆਰੀ ਜਾਂ ਮਕੈਨਿਕਲ ਸਵਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਖਲ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ" ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ।

(d) ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਵਾਲ(s) ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਅਤੇ ਬਣਾਉਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ।

(e) ਦੂਜੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਸ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(f) ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫੈਸਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਬਣਾਉਣਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

(g) ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ।

ਇਹ ਚੂਕਾਂ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਗਲਤੀਆਂ ਨਾਇੰਸਾਫੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੀਮਾਂਡਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲੰਬੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

c) ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਐਸ.ਈ.ਬੀ., (2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 216:

"16 ਇਕ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਨਿਆਇਕ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਕ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਨਿਰਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਲਈ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।"

d) ਉਮਰਖਾਨ ਬਨਾਮ ਬਿਸਮਿੱਲਾਬੀ, (2011) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 684:

“11. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਗਠਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਉਲਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਉੱਠ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੇਵਲ ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਠਿਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਲਟ ਬਿਨਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਗਠਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।”

e) ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਸਵਾਮੀ ਮੁੱਟ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਦੀ ਮੁੱਟ, (2016) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 225

“18. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਗਠਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ/ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਵਾਂਗ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਨਿਵਾਰਿਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਧਿਕ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੂੱਖ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।"

ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮਿਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 13.04.2022 ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 23.06.2022 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਖਾਮੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚੂੰਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮਿਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ, ਨਿਯਮਿਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate